

Лебедюк Віталій Миколайович

Чинники електорального успіху кандидатів у депутати на місцевих виборах 2020 року в Україні

УДК 342.8(477)

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.5>

Лебедюк Віталій Миколайович
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри національної безпеки
та політології
Національного університету
«Острозька академія»
вул. Семінарська, 2, Острог, Рівненська
область, Україна
ORCID: 0000-0001-6308-6778

У статті досліджуються основні чинники отримання кандидатами преференційних голосів на місцевих виборах 2020 року в Україні. Потенційні чинники електорального успіху кандидатів у територіальних виборчих округах тестуються на прикладі виборів до Рівненської обласної ради. Основним джерелом даних у статті є протоколи Рівненської обласної територіальної виборчої комісії та платформи «ПолітХаб», яка була розроблена Громадянським рухом ЧЕСНО. Гіпотези перевіряються на двох наборах даних: дані про усіх кандидатів включених до територіальних виборчих списків (631 кандидат) та дані про кандидатів, висунутих політичними партіями, які подолали виборчий бар'єр (398 кандидатів). Залежною змінною є частка преференційних голосів, а незалежні змінні були умовно розділені на три типи інформації (первинну, вторинну та третинну) на яку опираються виборці здійснюючи свій електоральний вибір. Підтверджено гіпотезу щодо позиції кандидата у виборчому списку. Чим далі кандидати розміщені від початку партійного списку, тим меншу частку преференційних голосів вони отримують. Це пояснюється негативним ефектом рангової позиції, згідно з яким чим далі кандидат знаходиться від початку виборчого списку, тим меншу частку преференційних голосів він отримує. Порядок розташування кандидатів у виборчих бюлетенях встановлюється кожною партією. Як правило на перших позиціях розміщуються більш впливові члени партії чи відомі особи. Позиція у виборчому бюлетені (третинна інформація) є джерелом переваг і має найбільший ефект на електоральний успіх кандидата. Вплив первинної та вторинної інформації має різний ефект у тестованих наборах даних. Якщо приналежність кандидата до чоловічої статті має стабільний позитивний ефект на частку преференційних голосів, то політичний досвід кандидатів має нестабільний ефект впливу. Ефект політичного досвіду спрацьовує для кандидатів, які балотувалися від політичних партій, що подолали виборчий бар'єр.

Ключові слова: преференційне голосування, політичні партії, кандидати, місцеві вибори, виборча реформа.

Вступ. Преференційне голосування належить до ключових дослідницьких питань у пропорційних виборчих системах з відкритими (*open-list PR systems*) та гнучкими списками (*flexible-list PR systems*) [16]. На це є низка причин. З одного боку, це пов'язано з певними політичними явищами навколо яких точаться наукові дискусії, а саме персоналізація політики, політична кар'єра кандидатів у депутати та роль політичних партій у цьому процесі. З іншого боку, тривале застосування, зокрема пропорційної виборчої системи із гнучкими списками в низці європейських країн (Австрія, Бельгія, Чеська Республіка, Данія, Естонія, Нідерланди, Польща, Словаччина та Швеція), сприяє більш детальному вивченню преференційного голосування.

Використання права на преференційне голосування прийнято розглядати зі сторони попиту (як виборці використовують преференційне голосування) та сторони пропозиції (які кандидати у депутати отримують більше преференційних голосів). Сторона попиту (*demand side*) передбачає проведення систематичних опитувань респондентів, а сторона пропозиції (*supply side*) передбачає збір статистичних про відповідні характеристики кандидатів у депутати. За кордоном існує практика проведення систематичних опитувань громадської думки напередодні парламентських чи міських виборів (European Elections Study, Dutch

Parliamentary Election Studies). Однак такі опитування якісно відрізняються від тих, які проводяться в Україні. Основна відмінність полягає в тому, що питання будуються таки чином щоб можна було виявити основні маркери електоральної поведінки виборців. Соціологічна група «Рейтинг» проводить подібні опитування громадської думки [7], але публічно розміщені результати не дозволяють проводити дослідження на рівні із зарубіжними колегами. Основний фокус опитувань націлений на виявлення рівня задоволеності певними послугами на місцевому рівні чи рівня схвалення діяльності певних органів влади, а не ставлення до певних проблем чи ціннісних переконань. Поряд з тим процес збору даних про кандидатів у депутати теж має низку проблем. З одного боку, на сайті Центральної виборчої комісії (ЦВК) можна зібрати соціально-демографічну інформацію про кандидатів, але результати волевиявлення громадян будуть мати агрегований характер. З іншого боку, статистична інформація в розрізі виборчих округів чи територіальних громад не завжди є комплексною та систематичною. Попри все, у даному дослідженні ми будемо аналізувати електоральний успіх кандидатів у депутати на місцевих виборах 2020 року з точки зору пропозиції.

Відповідно до Виборчого кодексу, на місцевих виборах 2020 року в Україні була впроваджена про-

порційна виборча система із гнучкими списками [1]. Процес голосування проходить у два етапи. На першому етапі, виборці обирають політичну партію, а на другому етапі, виборець може, але не зобов'язаний, проголосувати тільки за одного кандидата зі списку обраної ним партії. Тому в даному контексті наша увага прикута до того, як виборці обирають кандидатів після того як обрали певну політичну партію? Іншими словами, післявиборчий рейтинг кандидатів базується виключно на кількості преференційних голосів виборців, отриманих кожним кандидатом.

Мета та завдання. Метою дослідження є з'ясувати основні чинники отримання кандидатами преференційних голосів на місцевих виборах 2020 року в Україні? Ми спробуємо відповісти на це дослідницьке питання, розглянувши потенційні чинники які можуть впливати на електоральний успіх кандидатів у територіальних виборчих округах. Досягнення мети передбачає розв'язання наступних завдань: 1) зібрати та структурувати відповідну статистичну інформацію про кандидатів у депутати у розрізі виборчих округів; 2) протестувати низку чинників, які потенційно можуть впливати на частку преференційних голосів отриманих кандидатами у депутати. Отримана інформація з протоколів територіальної виборчої комісії у Рівненській області дозволить реалізувати поставлені завдання [2]. Ми не можемо реалізувати поставлені завдання в розрізі усіх регіонів України, оскільки ЦВК не публікує результатів місцевих виборів у розрізі виборчих дільниць.

Методи дослідження. Залежною змінною є натуральний логарифм частки преференційних голосів відданих за кандидатів у депутати в територіальних виборчих округах Рівненської області¹. Часто дослідники намагаються використовувати абсолютну кількість преференційних голосів. Однак ми перетворили частку преференційних голосів у натуральний логарифм, оскільки прагнемо уникнути потенційної методологічної проблеми. Зокрема, у малих виборчих округах отримати 1000 преференційних голосів набагато складніше, а ніж у великих виборчих округах. Більше того підсилює ефект нерівномірності кількість кандидатів у депутати які змагаються в тому чи іншому виборчому окрузі.

Девід Брокінгтон вважає, що виборці здійснюють свій електоральний вибір опираючись на певну інформацію про кандидата, яку можна умовно розділити на три типи: первинну, вторинну та третинну [9]. До первинної інформації про кандидата належить статус кандидата (обіймання певної посади) та його досвід до виборів. Очевидно, що ті кандидати які обіймають посади чи в минулому

обіймали посади або балотувались на виборах будуть більш знайомі виборцям, ніж ні хто немає такого політичного досвіду. Незалежні змінні як досвід перебування кандидата на посаді та досвід попередніх виборчих кампаній було перетворено у дихотомічну шкалу.

Гіпотеза 1: Виборці більш схильні віддавати перевагу кандидатам які мають певний політичний досвід.

До вторинної інформації належать соціально-демографічні характеристики кандидата, які виборці можуть отримати з бюлетеня [18]. Таким чином ми виокремлюємо змінні як стать та вік. Змінна вік розраховувалась як різниця між роком народження, зазначеним в офіційних даних кандидата, та роком виборів. Щоб покращити інтерпретацію коефіцієнтів впливу віку було застосовано процедуру стандартизації змінної (вік було поділено на 10, щоб одиниця змінної відповідала за десятиріччя, а потім отримане значення було відцентроване навколо середнього значення).

Гіпотеза 2a: Виборці більш схильні віддавати перевагу кандидатам однієї статі.

Гіпотеза 2b: Виборці більш схильні віддавати перевагу кандидатам з однієї вікової групи.

Третинна інформація має радше підсилюючий ефект, оскільки виборці вдаються до неї у тому випадку, якщо мало попередньої інформації. До цієї категорії відносять інформацію про позицію кандидата у виборчому бюлетені. Дослідники виявили сильний ефект на електоральний успіх кандидата в депутати в залежності від його позиції у списку, який залишався стабільним під впливом інших чинників («ефект першості») [15]. Якщо кожна політична партія на місцевих виборах 2020 року могла розмістити від 5 до 12 кандидатів у територіальному виборчому окрузі, то процес ознайомлення із кандидатами вимагав значних затрат часу. В такому випадку виборці будуть покладатися на певні «підказки» в бюлетенях (тобто зважати на розташування кандидата у територіальному виборчому списку). На прикладі виборів до польського Сейму 2007 року було встановлено певну закономірність, де кандидати які обіймають перші позиції у виборчому списку отримували більше преференційних голосів, а ніж кандидати нижче в списку [11, 14].

Гіпотеза 3: Чим вища позиція кандидатів у виборчому списку, тим більшу частку преференційних голосів вони отримують, ніж кандидати, які посідають нижчі позиції у списку.

Позиція кандидата у територіальному виборчому списку (або ранг кандидата) була стандартизована з метою порівняння списків незалежно від їх довжини [12]. В даному випадку ми застосували відсоткову стандартизацію, яка коливається від 0 до 100 (де 0 – перша позиція у списку, а 100 – остання). На основі стандартизованого рейтингу

¹ Це кількість голосів виборців, відданих за кандидата, поділена на загальну кількість голосів виборців, відданих за партію цього кандидата у виборчому окрузі.

кандидатів ми створили дві фіктивні змінні, які вказують розміщення кандидата на першій та останній позиції у партійному списку в кожному територіальному виборчому окрузі.

Електоральний успіх кандидата залежить не тільки від впливу цих чинників, а й від контексту в якому він перебуває. Наприклад, кількість кандидатів виставлених партією в певному виборчому окрузі може утворювати ефект «витагнутого списку», який в свою чергу впливає на електоральний успіх кандидатів набагато більше, а ніж інші чинники [14]. Разом з тим електоральний успіх кандидатів часто пояснюють через наявні їм певні атрибути [10]. До партійних атрибутів кандидата належить приналежність до певної політичної партії, позиції у виборчому списку та інші. Як і у випадку з усіма іншими номінальними змінними, що використовуються у дослідженні, наявність певної характеристики кодується як 1, в іншому випадку – як 0.

У дослідженні ми застосували метод множинної лінійної регресії (метод найменших квадратів), який в свою чергу вимагає дотримання низки припущень. Взаємозв'язок між залежною змінною та незалежними змінними, в нашому випадку, не відповідали нормальному закону розподілу, що спонукало нас до стандартизації певних змінних.

Дані про кандидатів у депутати до Рівненської обласної ради на місцевих виборах 2020 року були отримані з сайту ЦВК [5] та платформи «Політ-Хаб», яка була розроблена Громадським рухом ЧЕСНО [6]. Ми перевіряємо наші гіпотези на двох наборах даних. Спочатку використовуємо дані про усіх кандидатів включених до територіальних виборчих списків (631 кандидат), а потім використовуємо дані про кандидатів (398 кандидатів), партії яких подолали 5% виборчий бар'єр.

Результати. Загалом пропорційна виборча система із гнучкими списками пропонує виборцю обрати одну з декількох електоральних стратегій поведінки: проголосувати тільки за першого кандидата із списку (лідера), проголосувати за будь-якого іншого кандидата зі списку або поєднати ці дві стратегії та віддати голос за першого кандидата і ще як мінімум за одного кандидата із списку [8]. Дослідження проведене на прикладі Бельгії вказує на те, що з часом зменшується частка виборців, які обирають стратегію голосування за будь-якого іншого кандидата із списку, на противагу голосування за кандидата який займає першу позицію [17].

В Україні, як і в низці інших європейських країн (наприклад Чеська Республіка, Нідерланди), виборча система з гнучкими списками не має жорстко закріпленого права преференційного голосування. Тобто виборець має вибір віддати голос за кандидата чи ні. У будь-якому випадку голос за партію зарахується. Щоб отримати мандат за пре-

ференційним голосуванням необхідно подолати встановлену квоту. На практиці квоту долає незначна кількість кандидатів. В Нідерландах квота становить 25%, але долають її від 2 до 4 кандидатів, які змагаються за місця у 150 мандатному парламенті. Наприклад в Бельгії частка обраних депутатів які подолали квоту для преференційного голосування не перевищувала 3,4% протягом 1987-2014 років [13]. В Чеській Республіці та Литві для проходження кандидата треба подолати 5% бар'єр, а у Словаччині 3% бар'єр [4, с. 30].

На місцевих виборах 2020 року за місця в Рівненській обласній раді змагалось 12 політичних партій, з яких тільки 7 подолали 5% бар'єр (таблиця 1). Правом преференційного голосування на місцевих виборах 2020 року до Рівненської обласної ради скористалося 80,7% виборців [3]. Однак, частка виборців які користуються преференційним правом суттєво коливається від парламентських виборів до місцевих виборів. В Україні такий високий показник пояснюється ефектом несподіванки, який втрапить свою актуальність на наступних виборах. Наприклад, у 2018 році на місцевих виборах у Бельгії близько 80% виборців скористались преференційним голосуванням, тоді як на парламентських виборах 2019 року преференційним голосом скористались 53% виборців. Така диспропорція часто пояснюється зростанням партійної персоналізації на національному рівні (голосування за лідера партії) та появою нових політичних партій без яскравих представників [17]. Тоді як на місцевому рівні спрацьовує теорія «соціальної дистанції», коли між кандидатами та виборцями більше неформальних зв'язків.

Загалом для перевірки наших гіпотез було оцінено десять регресійних моделей. В основу побудови регресійних моделей було закладено логіку розмежування виборцем первинної, вторинної та третинної інформації про кандидата у депутати [9]. Первинна інформація тестується через змінні, які пов'язані з політичним досвідом кандидата (модель 1 та 6). Вторинна інформація тестується через додавання соціально-демографічних характеристик кандидата (модель 2 та 7). Вплив третинної інформації пов'язаний із розміщенням кандидата у виборчому бюлетені (модель 3 та 8). Зрештою ми протестували одночасний вплив усіх трьох типів інформації (модель 4 та 9) і додали контрольну змінну, щоб протестувати взаємодію між першою позицією кандидата у виборчому списку та статтю (модель 5 та 10).

Наші результати надають переконливі докази на користь гіпотези про найвищу позицію у виборчому бюлетені. Коефіцієнт, що вказує на вплив першої позиції у виборчому бюлетені є позитивним і статистично значущим в усіх моделях в обох наборах даних. Зростання коефіцієнта свідчить на користь збільшення частки преференційних

Таблиця 1

Основні електоральні характеристики політичних партій на місцевих виборах 2020 року до Рівненської обласної ради

Політична партія	Результат виборів (%)	Частка преференційних голосів (%)	Кількість кандидатів висунутих у виборчих списках
Європейська солідарність	18.869	85.945	62
Слуга Народу	15.696	79.751	49
За Майбутнє	11.502	83.763	61
Батьківщина	10.833	80.386	62
Сила і Честь	10.257	83.593	63
Радикальна партія Олега Ляшка	7.882	72.752	50
Свобода	7.405	76.081	51
Опозиційна платформа - За життя	4.999	80.412	43
Голос	4.843	79.246	45
Пропозиція	3.957	82.461	52
Аграрна партія України	2.378	70.082	41
Наш Край	1.372	66.014	52

Джерело: власні розрахунки на основі протоколів територіальної виборчої комісії Рівненської області

Таблиця 2

Результати регресійного аналізу для першого набору даних

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5
Constant	1.991*** (0.039)	1.764*** (0.049)	2.700*** (0.072)	2.482*** (0.080)	2.468*** (0.081)
Владна посада (incumbency)	0.144 (0.123)	0.150 (0.118)		0.037 (0.095)	0.040 (0.095)
Участь у попередніх виборах	0.309*** (0.077)	0.184* (0.078)		0.083 (0.062)	0.084 (0.062)
Обирався на попередніх виборах	0.531*** (0.135)	0.482*** (0.130)		0.095 (0.106)	0.091 (0.106)
Гендер		0.484*** (0.065)		0.251*** (0.054)	0.271*** (0.056)
Вік (центрований)		-0.019 (0.032)		-0.006 (0.026)	-0.007 (0.026)
Ранг (стандартизований)			-0.014*** (0.001)	-0.013*** (0.001)	-0.012*** (0.001)
Перша позиція			0.558*** (0.096)	0.480*** (0.097)	0.705*** (0.196)
Остання позиція			0.308** (0.096)	0.245* (0.095)	0.240* (0.095)
Гендер × перша позиція					-0.263 (0.198)
N	631	631	631	631	631
R2	0.092	0.166	0.442	0.469	0.470
R2 Adj.	0.088	0.159	0.439	0.462	0.462

+ p < 0.1, * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Джерело: власні розрахунки автора. У дужках стандартні похибки.

голосів, навіть після контролю за іншими типами інформації про кандидата. Вплив рангової позиції кандидата у виборчому бюлетені також є статистично значущим, але обернено направлений. Тобто зі збільшенням рангу за нашою стандартизованою шкалою (де 0 – найвища позиція, а 100 – найнижча), в середньому, частка преференційних голосів кандидата зменшується (таблиця 2 та 3).

Цікавим є результат впливу останньої позиції у виборчому списку на частку преференційних голосів. В обох наборах даних вплив останньої позиції є статистично значущим і позитивним. Це може свідчити про те, що кандидат на останній позиції отримує більшу частку преференційних голосів, ніж можна було б очікувати. Порівняно з моделями, що тестують вплив змінних пов'язаних

із політичним досвідом та соціально-демографічними характеристиками кандидата, ми простежуємо покращення пояснювальної здатності моделі, коли додаємо змінні щодо позиції кандидата у виборчому бюлетені.

У першому наборі даних скоригований г-квадрат зростає з 0.088 (модель 1) до 0.462 у повних моделях (модель 4 та 5). Аналогічна ситуація простежується і у другому наборі даних, де пояснювальна здатність моделей зростає з 0.139 (модель 1) до 0.488 та 0.489 у моделях 9 та 10 (таблиця 2 та 3). Варто зазначити, що високі значення скоригованого показника г-квадрат в моделях (модель 3 та 8), які тестують лише вплив позиції кандидата у виборчому бюлетені, свідчать про те, що розміщення кандидатів у списках пояснюють більшу частку дисперсії преференційних голосів (43,9% та 45% відповідно) порівняно з іншими чинниками. Ефект першої позиції є більш вираженим у другому наборі даних щодо кандидатів висунутими партіями, які подолали 5% бар'єр, ніж у першому наборі даних (аналізувалися усі кандидати, які приймали участь у виборах).

Вплив первинної та вторинної інформації не є однаковим у тестованих наборах даних. Гіпотеза щодо статі підтверджується, що може свідчити на користь більшої частки преференційних голосів для чоловіків-кандидатів. Однак цей ефект більший для кандидатів, політичні партії яких подолали

виборчий бар'єр. Не підтверджується гіпотеза про голосування за кандидатів які належать до подібної вікової групи з виборцями. Аналізуючи вплив політичного досвіду кандидата на його електоральний успіх можна простежити цікаву закономірність. Перебування на посаді, на момент виборів, має статистично значущий позитивний вплив у моделі 7. Це може свідчити про те, що більш політично досвідчені кандидати обирають потенційно прохідні політичні партії. На користь першої гіпотези про вплив політичного досвіду на частку преференційних голосів свідчить позитивний ефект від участі у попередніх виборах кандидата та наявність мандата на попередніх виборах. Особливо яскраво це простежується у моделі 7, що вкотре свідчить на користь впливу політичного досвіду на електоральний успіх кандидата. Разом з тим простежується слабкий ефект, але статистично значущий, від участі кандидата у попередніх виборах (модель 2). Це є гарним свідченням того що участь у виборах загалом додає впізнаваності кандидату.

Висновки. Наші результати вказують на існування ефекту положення кандидата у виборчому бюлетені. Виявляється, що розміщення кандидата у виборчому списку більш чітко сигналізує виборцям про те, що партія вважає кандидата найбільш кваліфікованим. Наступний за значущістю ефект впливу на частку преференційних голосів стосується статі кандидата. Тобто підтверджується

Таблиця 3

Результати регресійного аналізу для другого набору даних

	Model 6	Model 7	Model 8	Model 9	Model 10
Constant	1.849*** (0.052)	1.617*** (0.061)	2.642*** (0.089)	2.344*** (0.101)	2.328*** (0.101)
Владна посада (incumbency)	0.257+ (0.135)	0.258* (0.129)		0.093 (0.106)	0.097 (0.106)
Участь у попередніх виборах	0.308** (0.095)	0.146 (0.095)		0.087 (0.077)	0.085 (0.077)
Обирався на попередніх виборах	0.613*** (0.144)	0.562*** (0.138)		0.095 (0.117)	0.097 (0.117)
Гендер		0.539*** (0.082)		0.313*** (0.069)	0.337*** (0.071)
Вік (центрований)		-0.017 (0.043)		0.027 (0.036)	0.023 (0.036)
Ранг (стандартизований)			-0.014*** (0.002)	-0.012*** (0.002)	-0.012*** (0.002)
Перша позиція			0.639*** (0.124)	0.548*** (0.126)	0.795** (0.243)
Остання позиція			0.312* (0.124)	0.268* (0.120)	0.265* (0.120)
Гендер × Перша позиція					-0.296 (0.248)
N	398	398	398	398	398
R2	0.145	0.229	0.454	0.499	0.501
R2 Adj.	0.139	0.220	0.450	0.488	0.489

+ p < 0.1, * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Джерело: власні розрахунки автора. У дужках стандартні похибки.

гіпотеза на користь більшої частки преференційних голосів для чоловіків-кандидатів. Разом з тим цей ефект набагато сильніший для кандидатів, які були висунуті політичними партіями, що подолали виборчий бар'єр. Вплив політичного досвіду кандидата на частку преференційних голосів не є стабільним. Тобто ефект політичного досвіду спрацьовує для кандидатів, які висувалися від впливових політичних партій. Поряд з тим досвід участі у попередніх виборчих кампаніях та досвід перебування на виборчих посадах теж мають позитивний ефект на частку преференційних голосів.

Перманентні зміни виборчих правил та поява нових партій ставлять перед виборцями великі інформаційні вимоги, які, потенційно, впливають на те, як вони голосують за кандидатів і чи будуть взагалі брати участь у преференційному голосуванні на майбутніх виборах. Майбутні дослідження з даної проблематики повинні стосуватися також міжсекторальних ефектів (ітерацій). Наприклад молоді кандидати-жінки чи кандидати з певним минулим або чи відрізняється преференційне голосування для малих партій у порівнянні з парламентарськими.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Виборчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#> (дата звернення: 15.03.2023).
2. Документи Рівненської обласної територіальної виборчої комісії. URL: <https://ror.gov.ua/dokumenty-teritorialnoyi-viborchoyi-komisiyi> (дата звернення: 23.06.2022).
3. Лебедюк В. Ефекти виборчої реформи на місцевих виборах 2020 року в Україні: регіональний контекст. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2022. № 42, с. 260–267. doi:10.30970/PPS.2022.42.34.
4. Лебедюк В. Недійсні бюлетені і преференційне голосування на місцевих виборах 2020 року в Україні. *Politicus*. 2022. № 3. с. 25-33. doi: 10.24195/2414-9616.2022-3.4.
5. Офіційний вебсайт Центральної виборчої комісії України. URL: https://cvk.gov.ua/vibory_category/mistsevi-vibori.html (дата звернення: 12.12.2021).
6. Платформа «ПолітХаб». URL: <https://www.chesno.org/politician/> (дата звернення: 26.10.2022).
7. Соціологічна група «Рейтинг» (Група «Рейтинг»). URL: <https://ratinggroup.ua/about.html> (дата звернення: 14.11.2022).
8. Andre A., Depauw S., Shugart M., Chytilek R. Party nomination strategies in flexible-list systems: Do preference votes matter? *Party Politics*. 2017. Vol. 23. № 5, pp. 589–600. doi:10.1177/1354068815610974.
9. Brockington D. A low information theory of ballot position effect. *Political Behavior*. 2003. Vol. 25. № 1, pp. 1–27. doi:10.1023/A:1022946710610.
10. Carey J. M., Shugart M. S. Incentives to cultivate a personal vote: A rank ordering of electoral formulas. *Electoral Studies*. 1995. Vol. 14. № 4, pp. 417–439. doi: 10.1016/0261-3794(94)00035-2.

11. Marcinkiewicz K. Electoral contexts that assist voter coordination: Ballot position effects in Poland. *Electoral Studies*. 2014. Vol. 33. № 1, pp. 322–334. doi: 10.1016/j.electstud.2013.07.018.

12. Marcinkiewicz K., Stegmaier M. Ballot Position Effects Under Compulsory and Optional Preferential-List PR Electoral Systems. *Political Behavior*. 2015. Vol. 37. pp. 465–486. doi:10.1007/s11109-014-9294-0.

13. Put G.-J., Maddens B. The selection of candidates for eligible positions on PR lists: The Belgian/Flemish federal elections 1999–2010. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*. 2013. Vol. 23. № 1, pp. 49–65. doi: 10.1080/17457289.2012.743465.

14. Spierings N., Jacobs K. Getting personal? The impact of social media on preferential voting. *Political Behavior*. 2014. Vol. 36. № 1, pp. 215–234.

15. van Erkel, P. F. A., Thijssen, P. The first one wins: Distilling the primacy effect. *Electoral Studies*. 2016. Vol. 44, pp. 245–254. doi: 10.1016/j.electstud.2016.09.002.

16. Wauters B., Thijssen P., Erkel P. Preference voting in the Low Countries: a research overview. *Politics of the Low Countries*. 2020. Vol. 2. № 1, pp. 77–106.

17. Wauters B., Thijssen P., Van Aelst P., Pilet J.-B. Centralized personalization at the expense of preferential personalization. The decline of preferential voting in Belgium (2003-2014). *Party Politics*. 2018. Vol. 24. № 5, pp. 511–523. doi: 10.1177/1354068816678.

18. Wauters B., Weekers K., Maddens B. Explaining the number of preferential votes for women in an openlist PR system: An investigation of the 2003 federal elections in Flanders (Belgium). *Acta Politica*. 2010. Vol. 45. № 4, pp. 468–490. doi:10.1057/ap.2010.6.

REFERENCES:

1. Andre A., Depauw S., Shugart M., Chytilek R. Party nomination strategies in flexible-list systems: Do preference votes matter? *Party Politics*. 2017. Vol. 23. № 5, pp. 589–600. doi:10.1177/1354068815610974.
2. Brockington D. A low information theory of ballot position effect. *Political Behavior*. 2003. Vol. 25. № 1, pp. 1–27. doi:10.1023/A:1022946710610.
3. Carey J. M., Shugart M. S. Incentives to cultivate a personal vote: A rank ordering of electoral formulas. *Electoral Studies*. 1995. Vol. 14. № 4, pp. 417–439. doi: 10.1016/0261-3794(94)00035-2.
4. Dokumenty Rivnenskoj oblasnoj terytorialnoj vyborchoj komisii (2020). [Documents of the Rivne Oblast Territorial Election Commission]. URL: <https://ror.gov.ua/dokumenty-teritorialnoyi-viborchoyi-komisiyi>. [in Ukrainian].
5. Lebediuk V. Efekty vyborchoj reformy na mistsevykh vyborakh 2020 roku v Ukraini: rehionalnyi kontekst (2022). [The effects of electoral reform in Ukraine's 2020 local elections: the regional context]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya filosofskopolitohichni studii*, № 42, pp. 260–267. doi:10.30970/PPS.2022.42.34. [in Ukrainian].
6. Lebediuk V. Nediisni biuleteni i preferentsiine holosuvannia na mistsevykh vyborakh 2020 roku v Ukraini (2022). [Invalid ballots and preferential voting in Ukraine's 2020 local elections]. *Politicus*. 2022. № 3. pp. 25-33. doi: 10.24195/2414-9616.2022-3.4. [in Ukrainian].

7. Marcinkiewicz K. Electoral contexts that assist voter coordination: Ballot position effects in Poland. *Electoral Studies*. 2014. Vol. 33. № 1, pp. 322–334. doi: 10.1016/j.electstud.2013.07.018.
8. Marcinkiewicz K., Stegmaier M. Ballot Position Effects Under Compulsory and Optional Preferential-List PR Electoral Systems. *Political Behavior*. 2015. Vol. 37. pp. 465–486. doi:10.1007/s11109-014-9294-0.
9. Ofitsiyni vebsait Tsentralnoi vyborchoi komisii Ukrainy. [Official Website of Central Election Commission of Ukraine]. URL: https://cvk.gov.ua/vibory_category/mistsevi-vibori.html. [in Ukrainian].
10. Platforma «PolitKhab» (2022). [PolitHub platform]. URL: <https://www.chesno.org/politician/>. [in Ukrainian].
11. Put G.-J., Maddens B. The selection of candidates for eligible positions on PR lists: The Belgian/Flemish federal elections 1999–2010. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*. 2013. Vol. 23. № 1, pp. 49–65. doi: 10.1080/17457289.2012.743465.
12. Sotsiolohichna hrupa «Reitynh» (2022). [Sociological Group «Rating»]. URL: <https://ratinggroup.ua/about.html>. [in Ukrainian].
13. Spierings N., Jacobs K. Getting personal? The impact of social media on preferential voting. *Political Behavior*. 2014. Vol. 36. № 1, pp. 215–234.
14. van Erkel, P. F. A., Thijssen, P. The first one wins: Distilling the primacy effect. *Electoral Studies*. 2016. Vol. 44. № ?, pp. 245–254. doi:10.1016/j.electstud.2016.09.002.
15. Vyborchyi kodeks Ukrainy (2020). [Electoral code of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#>. [in Ukrainian].
16. Wauters B., Thijssen P., Erkel P. Preference voting in the Low Countries : a research overview. *Politics of the Low Countries*. 2020. Vol. 2. № 1, pp. 77–106.
17. Wauters B., Thijssen P., Van Aelst P., Pilet J.-B. Centralized personalization at the expense of decentralized personalization. The decline of preferential voting in Belgium (2003-2014). *Party Politics*. 2018. Vol. 24. № 5, pp. 511–523. doi: 10.1177/1354068816678.
18. Wauters B., Weekers K., Maddens B. Explaining the number of preferential votes for women in an openlist PR system: An investigation of the 2003 federal elections in Flanders (Belgium). *Acta Politica*. 2010. Vol. 45. № 4, pp. 468–490. doi:10.1057/ap.2010.6.

The factors of electoral success of candidates for deputies in the 2020 local elections in Ukraine

Lebediuk Vitalii Mykolayovych

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor at the Department of National Security and Political Science
National University of Ostroh Academy
Seminarska str., 2, Ostroh, Rivne region, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6308-6778

The article examines the main factors of receiving preferential votes by candidates in the 2020 local elections in Ukraine. Potential factors of electoral success of candidates in territorial electoral districts are tested on the example of elections to the Rivne oblast council. The main sources of data in the article are the protocols of the Rivne Regional Territorial Election Commission and the PolitHub platform, which was developed by the CHESNO Civic Movement. The hypotheses are tested on two datasets: data on all candidates included in the territorial election lists (631 candidates) and data on candidates nominated by political parties that passed the electoral threshold (398 candidates). The dependent variable is the share of preferential votes, and the independent variables were conditionally divided into three types of information (primary, secondary and tertiary) on which voters based their electoral choice. The hypothesis about the position of the candidate in the electoral list is confirmed. The further candidates are placed from the beginning of the party list, the smaller share of preferential votes they receive. This is explained by the negative effect of the rank position, according to which the further the candidate is from the top of the electoral list, the smaller the share of preferential votes he receives. The order of candidates in the ballots is set by each party. As a rule, more influential party members or well-known persons are placed on the first positions. The position on the ballot (tertiary information) is a source of advantage and has the greatest effect on the electoral success of the candidate. The impact of primary and secondary information has different effects in the tested datasets. While male gender has a stable positive effect on the share of preferential votes, the political experience of candidates has an unstable effect. The effect of political experience is triggered for candidates who ran from political parties that passed the electoral threshold.

Key words: preferential voting, political parties, candidates, local elections, electoral reform.